

Nemzeti Társalkodó.

September' 15-dik napján 1832.

Egy Üstökös-csillagnak földünkkel
lejedő öszveütközéséről e' folyó
1832-dik esztendőben.

Azon történet melyről itten értekeződni szándékozunk, csak ezelőtt nem sok évekkel is majd minden nyilvános folyó irásokban nevezetes eszmélkedésekre adott alkalmatosságot; 's minthogy a' vélt szerencsétlenség az egész földre beható következtetésekkel terhes, és az emberi nemzetet vég veszéllyel fenyegető jövődőt nyitott-fel, nem csuda ha közönséges és minden egyes embereket egyaránt érdeklő rebegést is okozott. De minekutánna ez első megdobbanásból származott ijjedelem valamennyire lecsendesedett, 's világosságra jött hogy a' fent említett félelem csak értetlenségbeli eltévelyedésen alapult, illessük közelebbről e' tárgyat 's vizsgáljuk-meg nyugodt elmével hogy mennyiben lehet okunk rettegni ettől az elhírelt rém alaktól. —

Az ég megmérhetetlen öblében koválygó sok üstökös-csillagok közzül, a' csillagvisgálók tulajdonképen csak négyet esmérnek, me-

lyeknek földünk közelébe való vissza kerülések idejét pontosan meghatározhatnák. Az *első* az úgy nevezett Halley csillaga, a mely ötször's legutoljára 1758-ban tűnt-fel, és 1835-ben Sz. András havában viszont meg fog jelenni. A *második* Olberstől fedezett-fel 1815-ben Böjtmáshava 6-dikán és 1890-ben viszont látható lejéni. — Ezen két égi testnek kör futása idejét szinte 75 egész esztendőkre lehet számítani. — A *harmadik* 1818-ban Sz. András hava 26-ik napján találtatott-fel Marseilleben Pons-tól, és Encke a legelső a ki ennek pálya körét $3.3/10$ esztendőre határozta, — 1786-tól fogva ötször láttatott, legközelebből 1831-ben, az előtt pedig 1828-ban. — Mind e' három üstökös-csillagok pálya körök és helyzetések oly szerencsés arányzatu hogy azok nem hogy a földhöz de a mi napi systemánknak még csak egy első rangu Planetájához sem közelithetnek, következőleg reánk nézve nem is lehet legkisebb káros befolyások is.

De már egészszen más idomzatban áll mi hozzánk a *negyedik* üstökös-csillag mélyet austriai gyalog Kapitány Biela úr Josephvárában Böjtelöhava 27-k napján 1826-ban a Kos-jegyben fedezett-fel; a mely ottan egy kisdud kerek felhőtskével körül árnyékoltatott finom világos pontotskaként mutatkozott, és kör futása idejét $6.3/4$ esztendőkre számította. — Ezen csillag körül már két versben 1772-ben és 1805-ben a szükséges vizgálatokat megtették ugyan, a nélkül azon-

ban hogy oly nagy fontosságúnak találtasson mint a' milyennek most lenni tudatik, és ez e' folyó 1832-dik esztendőben viszont hozzánk fordul, midőn Sz. András hava 27-dikén a' naphoz legközelebb fog állani. —

Hogy e' között, és minden már eddig elé esmeretes Üstökös-csillagok között lévő különbséget annál könnyebben fel lehessen fogni, a' föld útját karika forma, az üstökös-csillagok pálya körét pedig tojás hosszszukóságu gyűrűkhöz hasonló képezetben kell mindég szemünk előtt tartanunk. — E' két gyűrű igen ritkán állanak közel egymás mellett, hanem nagyobbára mindég egyik a' másikat keresztül hasító helyzetben inkább egymás felett, úgy annyira hogy e' két gyűrű között helyt lelendő Rona = köz, gyakorta egy szembetűnő nagy szegletet formál. — Az eddig elé esmeretes üstökös-csillagok hosszszukó gyűrűji két végeiknél vagy sokkal keskenyebbek vagy sokkal szélesebbek a' föld gyűrűjének átmérőjénél, úgy annyira hogy az üstökös-csillag akar a' föld gyűrűjén belől akar pedig azon kívül menjen is el, semmi esetben a' földhöz igen közel nem juthat. — De már a' Biela üstökös-csillagának gyűrűje úgy van alkotva's oly veszedelmes helyzetetésű, hogy ott a' hol a' föld gyűrűjét keresztül hasítja *szint ahhoz hasonló nagyságu*, és e' két gyűrű mintegy öszve fűzött lánczozat karika szemei két pontban igen is közel illetik egymást. — Hogyha tehát egy-

szer valamikor ez az üstökös-csillag a' föld-
del ugyan azon egy időtájt érkeznék, ezen
egymást érintő pontok között egyikhez, ek-
kor e' két égi testeknek öszveütközése min-
den kétségen kívül elkerülhetetlen lenne; 's
reánk nézve alkalmasint nagyon veszedelmes
következéseket is szülhetne; ellenben az ed-
dig elé esméretes üstökös-csillagok teljesség-
gel semmi ily nemü veszedelemmel nem fe-
nyegetődznek, minthogy a' mint fennebb is
említők azoknak gyűrűjök két vég pontjaik-
nál vagy igen keskenyek vagy igen szélesek
lévén, a' föld gyűrűjén jóval belől, vagy
messze azon kívül végzik-bé pályaköröket.

Most már tehát az a' kérdés támad hogy
mennyiben lehet valódilag ettől az üstökös-
csillagtól tartanunk?!

De minekelőtte ebbe méjebben belé
ereszkednénk, előre megjegyzendő, hogy e-
zen reánk nézve igen is fontos foglalatú kér-
dés megfejtésében, tiszta mathematicai pon-
tosságot nem ígérhetünk, mert a' csillagvis-
gálás tudománya, ámbátor méltóképen ne-
veztethetik az emberi lélek dísze és a' tudo-
mányok királynéjának, csak ugyan mégsem
oly tökéletes hogy az minden emberi hijá-
nosságoktól tiszta avagy salaktalan lenne; 's
noha már eddig elé is igen sok szépet és na-
gyot fejtett-ki, de mégis sok maradt an-
nak megmérhetetlen országában sejdítetlen, a'
mit csak az utóbbi nyom, és késő unokák
fedezhetnek-fel. — Így p. o. csak egyet em-
lítve az ide tartozandó környületek között,

a' Biela üstökös-csillagának útja olyatén állásu, hogy az a' maga nap körül való rendszeréni körfutásában, mindég igen közel jöhet a' Jupiterhez. — Ez a' mi planetáink között legerősebb 's leghatalmasabb égitest, a' fennebb említett üstökös-csillag gyűrűjének nagyságát formáját és állását szüntelen való változásoknak és viszontagságoknak tévén-ki, lehet hogy sok idők múlva egyszer valamikor ezen változások közzül valamelyik oly szerencsétlenül üthet-ki, a' melynél fogva ez az üstökös-csillag ha éppen öszve nem is ütközik a' földdel, de nagyon közel vetődhetik ahoz! Hogy e' megtörténik é? 's valyon mikor? — már ez megint egy olyan kérdés a' melyet a' tudomány mostani jelenleges állapotjában megfejténi elégtelenek vagyunk. — Eddig elé tett visgálatink esméretink a' Jupiter és az üstökös-csillagok minémüségök és útjaiknak változandóságok felől sokkal híjánosabbak, hogysem ebben eldöjítő itéletet hozhatnánk, 's megelegedhetünk azzal, hogy legfeljebb egy ily megtörténhető esetnek lehetőségé felől némü-némü felvilágosító útmutatásokkal bírunk. — 1826-ban, midön ez az üstökös-csillag a' föld útjához legközelebb állott, szinte annyira volt attól, mint a' milyen távol van a' hold a' földtől, azaz 52,000 Nmföldnyire, és az 1680-bélit kivéve, még csak egy cométa sem közelített ennyire a' föld útjához. — De már e' folyó 1852-dik esztendőben az Olbers fel vetése szerint, e' két égi testek pályaköreik közt helyet lelendő

távolság csupán 4000 mföldnyi lejénd, tehát 13 szorta kissebb mint 1826-ban volt. — A' most nevezett esztendőben ez az égi test a' föld útján kívül tette-meg nap körüli futását, 1852-ben azon belől fogja bévégzeni, tehát ez 's több ehhez hasonló változások nagyobbára mind azoknak az erős háborgatásoknak lehetnek következtései, melyet ez az üstökös-csillag a' Jupitertől szenved; de a' mely költsönös viszongás meghatározólag kijelelendő pontos felvetését a' jövendőre való nézt, több okok és akadályoknál fogva még mind eddig elé elégtelenek vagyunk oly csalhatatlan bizonyossággal kidolgozni, hogy a' fenemlitett nevezetes kérdés nehézségeit eloszlató feleletet arra lehetne állapítani. — Csak annyi a' mit egész bizonyossággal állithatunk: hogy ez az üstökös-csillag egyszer valamikor a' földhöz igen közel 's jóllétünket talán veszedelmeztethetőleg igen is közel jöhet, és hogy e' folyó esztendő két utolsó hónapjaiban 13 szorta közelebb fog állani a' föld útjához mint a' mennyire a' hold van a' földtől. — E' már magában is igen közel volna, és minden kétségen kívül elég közel hogy gondot adjon, azt feltéve ha a' föld is ugyan abban az időben lenne öszvetalálkozandó a' maga pálya körének ezzel az üstökös-csillag útjával legközelebbbről szomszédos pontjában. — De szerencsénkre ez az eset ez úttal nem adhatja elé magát; — mert ez az üstökös-csillag az Olbers megjegyzése szerint e' folyó 1852-dik esztendő Mindszent-hava

29-dik napján menyen keresztül a' veszélyes ponton, és a' föld a' mely akkor még nagyon távol lészen attól, Sz. András hava 50-dik napján jutánd oda, tehát 32 egész napokkal későbbre. — E' szerént ezen üstökös csillag feltünésétől teljességgel nincs mit félnünk. 'S ez utánra való nézt is bátorságban lehetünk tőle, mind addig miglen egyszer az esztendő utolsó napjaiban az az Karácson hava végével nem jutánd a' nap közelébe, a' mi 2500 esztendők lefolyta alatt csupán egyszer ha megtörténhető. — Sőt még ekkor is, ámbátor már most ezen két égi testeknek öszvetalálkozásában nagyobb a' lehetőség mint másszor, kérdés hogy valyon öszve ütközik é?!! minthogy ez az eset csupán csak akkor adhatná elő magát teljes bizonyossággal, midőn mind ketten egyszerre mennének keresztül az ég ugyan azon egy pontján, a' mely oly ritka történet hogy sok lefolyt ezeredek után is bizonytalannak marad.

De továbbá azt is szemünk előtt kell tartanunk hogy ez az üstökös-csillag csupán a' kisebbek közzé számláltatik. Az ő úgy nevezett bel-székének (Kern) avagy magvának átmérője a' Schröter mérései szerint alig 20 geografiai mföld, 's hihetőleg csak legbelsőbb része valamely kemény massával egybehasonlítható, kül-fele pediglen puha 's talán nem is egyéb egy vastag sűrűségű gőz párázatnál. — Egy ily kiseded testnek tehát a' föld útjára vagy annak felső színére, ha mindjárt sokkal közelebb jönne is ahhoz mint a'

mennyire a' hold van attól, igen hathatós befolyása nem lehet. — Ellenben golyóbis kekségü külső boritékjának átmérője, mint-hogy üstöke nincsen 9000 mföldeket foglal magában, már ezen sűrű gőz boritékhoz való közelíthetésben csak ugyan nagyobb is a' lehetőség mint annak belső székéhez. Noha ez is oly annyira ritka, könnyű és vékony folyam, hogy hihetőképén igen nagy megrázást nem okozhatna. — E' folyó 1852-ik esztendőben, egy bizonyos része nem a' földnek, hanem a' föld útjának ebben a' gőz boritékban fog esni; — hanem mi ebből minthogy azután egy hónappal jutándunk oda, teljességgel semmit sem veszünk észre. — Csak ugyan egészen más következése lenne annak reánk nézve, hogyha egyszer valamikor kéntelenek lennénk földi hajóinkkal ezen a' gőz boritékon által evezni. — Mert akarmely finom levegő avagy gőz párázatokból álljon is az, de csak ugyan foglalhatna magába oly fullasztó és tüdőinket öszve szorító elemeket, a' melyek a' földszínén közönséges betegségeket áraszthatnának széljel, vagy talán éppen a' föld minden lakossinak hirtelen történhető vég elenyésztetésével fenyegethethének. — De akar minő veszélyes következésekkel terhes ábrázatban mutatkozzék is a' jövő méjséges titkába rejtődött történetek képe — elég nekünk jelenlegesen annyit tudni, hogy egy emberi élet rövid köre nem elegendő ily színű történet elő hozatalára — 's nagyon haszontalanság sőt gyávaság oly dolgoktól rebegni,

melyeket előre el nem láthatunk, 's hogyha békövetkeznének is, ki nem kerülhetünk!!!

Tornik.

Palaeologusnak az idei N. Társalkodó 17-ik számában 271-dik lapon közlött írására.

Ebben Palaeologus úgy látszik egy példát akar nekünk mutatni azon országnoki mesterséges fogásokra, azon elmés maga feltalálásokra, melyek által *a' viszketeg elméjü nyughatatlan Ujitók megszégyenitetnek és a' régi jó rend helyre állítatik, megerősítetik. a)*

a) Azon olvasóim számokra, kiknél még nincs szokásban rákeresni az útaltakra, 's így az öszve hasonlítás által tenni magokat olyan helyhezethe, hogy az előttök álló kérdésről helyes ítéletet hozhassanak, szükségesnek látom rövid kivonatját közleni a' Palaeologus munkájának e' következőkben: Capuaban nagy zenebona támad, zúg minden az előljárókra, kívánja lehányattatásokat és megbüntettetéseket. Ekkor egy nagy tekintetü ember „Pacuvius Calavius rázárja az ajtót az egybegyült tanácsra, felszólítja a' népet hogy ítéljék már meg az előljárókat egyenként, 's minden megsententiázott helyibe válaszszanak töstént mást jobbat; nagy tüzzel neki kezdenek, de csüfosan ütött-ki probájok; mert még csak egyet sem tudtak a' régiek helyett jobbat választani, 's így a' Pacuvius „maga feltalálása“ által „a' régi Tanács előlbbeni érdemlett fényét visszanyerte, a' viszketeg. 'sat.“

A' többi jegyzéseket jobb a' munka elolvasása után venni elő.

A' czél jó, de a' példa jól van e' reá választva? mutat é az egy vizsgáló előtt egyebet mint 1-ör azt, a' mit minden a' kihallotta Capua nevét azon kívül is jól tudott, hogy t. i. a' capuai népség egy aljas, elkényhedett gondolatlan semmit érő ember csoport volt; 2-or hogy a' nagy tekintetű Pacuvius, abból a' kevésből ítélve is, a' mit Palaeologusnak tetszett róla velünk megeméltetni magát egy közikbe illő, köztök fényleni érdemes csillagnak lenni bizonyította? — Mert mire becsülhetni egy olyan pépet, mely tisztviselőjít annyira meggyűlölvén, hogy azokat mindnyájokat letételre, büntetésre b) méltóknak ítélje, még se tudjon azon szörnyü rosszszaknak helyébe, a' haza' minden fiai közzül, csak egyet is azoknál, vagy közülök a' legrosszszabbnál is, jobbat! találni? c) Mire becsülhetni továbbá azt a' fő embert, a' ki a' helyett hogy nagy befolyását

---

b.) Éppen halálra. lásd T. Liv. XXIII. 2. Trucidato Senatu.

c) Be más nemzet volt az, mely az eke mellett találta-fel a' nagy hazafit, kit veszedelem idején a' legfőbb hivatalra emeljen; be más az, hol a' derek polgár, nem választatván-meg Tanácsnoknak, attól az örömtől lelkesedett hogy találtatnak hazájában 300 nállánál derekabb polgárok; az a' hol még az anya is fíjának, azon időben legnagyobb vezérnek, dicsőséges halála felett őtet vigasztalni akaró hazájafia azon szavaira: „nincs más olyan többé köztünk“, így felelhetett: „azt ne mond, mert vannak még jobbak is elegen“. — Ilyenek közt egy Pacuviusnak nem egy könnyen juthatott volna eszébe hazafijaival komédiázni.

boldogtalan polgár társai észre hozásokra, nemesítésekre fordítaná, azt arra használja, hogy játékát üzze velek, bolonddá tégye, még lejjebb alatonitsa őket? *d*) — Ilyen ember egy nemesen érző hazában csak utálság tárgya, nem pedig követendő példa lehet.

Még kevesebbé lehet Pacuvius követendő példa az előtt, a' ki az ő 's Capua akkori dolgaival a' históriából közelebbről esmeretes; látja az onnan, hogy ennél az álnok ravasz embernél, *e*) nem hazája java, nem az, hogy a' régi tanács előbbeni érdemlett fényét vissza nyerje, volt fortélyos maga feltalálásának indító rugója, hanem inkább az, hogy a' rangja 's élete megtartásáért neki lekötelezett tanács, hozzá mindenben szolgálai engedelmességgel, alaton kedvvadászással viseltessék, 's így ő hazáján, minden ellenzettől menten, kényére uralkodhasson, hiúságának, negédinek kedvire tömjénezhes-

---

d) Egészszen más lélek szólott (sok többek közt) Menenius Agrippából is, mikor, a' még akkor gyermekded római nép, a' főbb rendtől jusaiban bántatva, veszélyt forraló elkeseredéssel költözött-ki a' szent-hegyre, és ő azt, egy nagy igazságot kézzel foghatólag éreztető meséje által „prisco illo et horrido dicendi modo“ mint Livius mondja, megbékelteté a' köztársaság másik ki egészítő részivel, mely által neki lehetővé tette dicsőséges pályáját, oly bámulandó következással, mind addig diadalmason futhatni, míg a' sors végre közibe is Pacuviusokat nem támasztott; — azok ezt is rövid időn kivetkezették minden méltóságából.

e) — — — — —

---

sen; a' minthogy azt el is érte; *f*) — De az is elérődött mellette ha mindjárt azt legkevesebbnyire sem czélozta is Pacuvius, hogy az *érdemlett fényibe visszátétegetett* tanács a' *megszégyenített viszketeg elméjü ujitóknak* is merőben meghódolt, és a' helyett, hogy őket magok javokra bölcsen kormányozza, ő maga hurczoltatta magát minden oktalanságba belé. *g*).

Ezen dicsért magafeltalálásnak további következései is merőben illők kútfejeikhez, borzasztók! — Legelsőbben is gondolatlanul, vétkeesen elárulják hazájokat, *Pacuvius vezérlése alatt h*) az idegen hatalmasnak; de midőn ez őket nem védhetné eléggé, rövid időn rájuk jöve esztelenségek' s hitszegések megbüntetésének rettenetes órája. Ekkor a' tanácsnokok közül azok voltak még a' szerencsésebbek, kiknek vólt annyi lelkierejek, hogy egyikek felszólítására, az utolsó pusztulás előtt, öszve gyűljenek, 's együtt dusztolva töltött végvacsorájokat méreg pohárral rekeszszék-bé; a' többiek nyomorult

---

f) lásd T. Liv. XXIII. 4. Hoc modo Pacuvius quam obnoxium vitae beneficio Senatam multo magis sibi, quam plebi fecisset, sine armis, „jam omnibus concedentibus dominabatur.“

g) Ugyan ott: Hinc Senatores, „omissa dignitatis libertatisque memoria, plebem adulari, salutare“ etc. — tovább: Jam vero nihil in Senatu actum aliter, quam si plebis ibi esset Concilium, 's t. e. f.

h) l. T. Liv. XXIII, 6 — 10. Pac. Calavius princeps factionis ejus, quae traxerat rem ad Poenos.

hazájok feldulása irtozatos scenáji közt, elfogattak tömlöczre hányattak, 's később gyalázatos veszzőztetések után hóhér által végeztettek-ki. A' népség sorsa sem vólt irigy-lendő, sokan tömlöczökbe záratva senyvedtek 's pusztultak-el; mások még többen mint barmok eladattak; a' kiknek életek, szabadságok meghagyatott is, honjokból kirekesztve, minden fekvő vagyonjuktól megfosztva, felkelhetőjük némely nálók hagyott részivel különböző *meghatározott* lakhelyekre szórat-tak-el, szűk korlátok közzé szorítódván még jövendő gazdagúlhatások is. i)

Igy Capua népének csekély maradványa is megszűnt többé mint nép létezni; egyes tagjai pedig új laktársaik között örökös me-csevényiségre kárhoztatódtak.

Ennyi teméntelen inség mind elkerülődhetik vala, ha a' nagy tekintetű, nagy befolyásu, de gyalázatos és rövid látásával csak maga rüdeg személyét nézni tudó Pac. Calaviusnak political elméssége, maga feltalálhatósága helyett jozan esze, előlátása, hazáját szerető szíve, 's jól fejlődött erős character: ha ő egy Aristides, Phocion, Timoleon, vagy más ezekhez hasonló lélekkel bíró és nem az általunk kiesmert Pac. Calavius lett vólna; kinek egyedüli érdeme csak a' lehet réánk nézve, hogy a' hozzá hasonlítástól elrezzentő például szolgáljon; csupán csak úgy állitathatik is ő helyesen az

i) l. T. Liv. XXVI. 13 — 16. 27, 33. 34.

olvasó közönség szemei elébe mint csóva a' seppedékek mellé, melyet a' gondos útas kikerülni igyekezzon.

Dicaeologus,

É r t e k e z é s,

*A' Világ közönséges történetei tanulásának
legfőbb céljáról.*

Hogy nemzetiségünknek, polgári alkotványunknak, de sőt önnön magunknak is igazi esmérésére, 's azoknak a' boldogító igazságoknak feltalálásokra eljuthassunk, a' melyek az egész emberi nemet, egyes nemzetet, sőt egy külön magános személyt is egyedül, és igazán boldoggá tehetnek, 's az emberi legfőbb boldogság ezen két fő Problemájit: *Esmérd-meg magadat, és másokat, Tanuld-meg igazgatni magadat, és másokat,* tisztábban megfejthessük, felnyitom a' világ közönséges történeteinek tudománnyal és bölcsességgel teljes mezejét. — Ezt a' felséges, és talám egyedül boldogító Tudományt Hazámfijai közzül oly kevesen esmérik, 's a' kik esmérik is, oly hibás szempontból nézik, hogy ennek előrajzi esmérte talám a' legboldogítóbb lehetne, kivált az ifjú sziveknek tudományos és erkölcsi kiformáltatásokra.

Azok, a' kik az emberi nemzet változásaiban magokat gyönyörködtetve szüntelen csak gyönyörködni akarnak, és azért kapnak

az újságokon; az emberi nemzetnek nevezetesebb eseteit, mint az árnyékot csak úgy akarják a' magok szemeik elől elbocsátani, a' szüntelen újabban, megújabban feltámasztó, és elenyésző képeknek tündérkedésében legeltetvén szemeiket.

A csupa Tudós nemesebb törekedésből tanulván a' világ közönséges történeteit, az emberi elme tehetségi kifejlődésének első eredetét vizsgálja, és a' régi világ tudósaival kíván esmérkedni.

A csupa Philosophus az emberi törekedéseknek legfőbb célját gondolja elérve lenni a' világ közönséges történeteit tanulásában, ha a' maga szörszálhasogató kérdésekkel teljes tudományát, az emberi eszméreknek első eredetétől fogva, az elmúlt századok példájából, és tapasztalásaiból megbizonyíthatja, és az által, éles emberi esméretre, és a' dolgok okainak felfedezésére hat.

Az Ékesenszöllő és a' Költő, a' világ közönséges történeteiben képeket és festéseket keres, melyekkel munkáját ékesítse.

A' Törvénytudó, a' közönséges társaságoknak legrégebb törvényeit, és rendszabásait felhányja a' világ közönséges történeteirendében, és azokat a' jelenkor (törvényeivel hasonlítva, a' törvényes tudományoknak esméretét terjeszti.

A' Vallás szolgája járúl a' történetek tudományához azért: hogy a' véghetetlen sokaságu emberi történeteknek eseteiből, azoknak csudálatosságaiából, szövevényeiből meg-

foghatatlanságokból, a' kicsiny és még számba sem vehető történetek nagy következtetéseiből, az isteni tiszteleteknek századonként történt változásaiból, egy örökké való isteni gondviselésnek létét megbizonyítsa. —

A' Psychologus, a' világ közönséges történeteiben, a' nemzeteknek az idők környülállásaihoz alkalmaztatott tulajdonságokat, 's erkölcsi charactereket vizsgálva, az emberi jó vagy rossz indulatoknak belső természeteket akarja kipuhatólni. —

A' Művész a' világ közönséges történeteiben a' legméltóságosabb kézi művek emlékeinek kincseit felkutatva, a' természet követésére akarja a' maga képzelődő tehetségét feltüzelni. —

A' Kereskedő a' maga állapotjának a' közönséges társaságban nagy becsét érezve, a' világ közönséges történeteiből a' kereskedésnek eredetét, előhaladását, és különféle változásait tanulja és azzal azt kívánja megbizonyítani, miképen a' kereskedés által, csak nem az egész emberi nem egy atyafiságos társaságba öszve szorúlt, a' nagy bírodalmak virágzókká lettek, a' nemzetek szabadsága megerősedett, 's mind háboru 's mind béke idején, a' költsönös társalkodás eszközei által előhaladott.

(folytatása következik)